

Sinteză privind avertizorul de integritate

Există situații în care angajați din interiorul sistemului dețin informații despre fapte de corupție, dar ezită să le dezvăluie de teama unor consecințe negative pe care le-ar putea atrage asupra lor. Dar avertizarea în interes public nu înseamnă doar sesizarea faptelor de corupție, ci sesizarea făcută cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței.

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pune la dispoziția celor încadrați aparatul propriu al ministerului și unitățile din subordine, și care au cunoștință despre asemenea fapte, un instrument prin care să le semnaleze sub protecția anonimatului. Identitatea furnizorului de informații prin intermediul “avertizorului de integritate” rămâne confidențială atâta timp cât acesta își dorește.

Cadrul legal de siguranță pentru avertizorul de integritate este asigurat de Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public care semnalează încălcări ale legii.

Prevederile Legii 361/2022 definesc Avertizorul în interes public, “ca persoană fizică care efectuează o raportare sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii, precum și informații cu privire la încercări de a ascunde astfel de încălcări, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul autorităților, instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept public sau privat, în care lucrează sau a lucrat avertizorul în interes public sau cu care acesta este sau a fost în contact prin intermediul activității sale”.

Astfel, persoanele care îndeplinesc calitatea de avertizori în interes public au la dispoziție următoarele modalități de raportare:

Canalul intern – instituit la nivelul autorităților, instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept public sau privat (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. III din Legea nr. 361/2022, cu modificările ulterioare);

Canalul extern – reprezentat de Agenția Națională de Integritate (A.N.I.), precum și de alte entități care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii în domeniul lor de competență (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. IV din Legea nr.361/2022, cu modificările ulterioare);

Divulgarea publică – presă, organizații profesionale, sindicale sau patronale, organizații neguvernamentale, comisii parlamentare sau prin punerea la dispoziție în orice mod în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii (pentru mai multe detalii a se vedea Cap.V

din Legea nr.361/2022, cu modificările ulterioare). Raportările privind încălcări ale legii se efectuează, în principal, prin intermediul canalelor interne de raportare existente.

Avertizorul – este orice persoană încadrată în OIR PECU Regiunea Vest care efectuează cu bună-credință o raportare sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii, obținute în context profesional. Informațiile referitoare la încălcări ale legii trebuie să fi fost obținute de avertizor în context profesional. Contextul profesional este reprezentat de activitățile profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfășurate de avertizor în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat, în baza cărora acesta a putut obține informații referitoare la încălcări ale legii și poate suferi represalii în caz de raportare. Avertizorul în interes public care efectuează o raportare privind încălcări ale legii poate alege, însă, între canalul intern de raportare și canalul extern de raportare.

Principiile care guvernează protecția raportărilor privind încălcări ale legii, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, cu completările și modificările ulterioare sunt următoarele:

- a) principiul legalității;
- b) principiul responsabilității;
- c) principiul imparțialității;
- d) principiul bunei administrări;
- e) principiul echilibrului;
- f) principiul bunei-credințe.

Faptele ce reprezintă încălcări ale legii sunt stipulate în art. 3 din Legea nr. 361/2022.

ÎNCĂLCĂRI ALE LEGII:

- fapte care constau într-o acțiune sau inacțiune care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale, prevăzute în anexa nr. 2, care privesc domenii cum ar fi: siguranța și conformitatea produselor, achizițiile publice, serviciile, produsele și piețele financiare, precum și prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului, siguranța transportului, protecția mediului, protecția radiologică și siguranța nucleară, siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea publică, protecția consumatorilor, protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și a securității rețelelor și sistemelor informatice;

- încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, astfel cum sunt menționate la art. 325 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene și cum sunt detaliate în măsurile relevante ale Uniunii Europene;
- încălcări referitoare la piața internă, menționate la art. 26 alin. (2) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, inclusiv încălcări ale normelor Uniunii Europene în materie de concurență și de ajutoare de stat, precum și încălcări referitoare la piața internă în ceea ce privește actele care încalcă normele privind impozitarea societăților sau mecanismele al căror scop este obținerea unui avantaj fiscal ce contravine obiectului sau scopului dreptului aplicabil în materie de impozitare a societăților.